

Édouard Lalo | Symfonia hiszpańska d-moll op. 21

Twór pośredni między symfonią i koncertem skrzypcowym

Części utworu:

Allegro non troppo

Scherzando. Allegro molto

Intermezzo. Allegro non troppo

Andante

Rondo

W [XIX wieku](#) na fali rosnącego zainteresowania ludowością kompozytorzy zaczęli odkrywać piękno rodzimego folkloru muzycznego, włączając jego elementy do własnej twórczości, nie stroniąc czasem od zaglądania przez ramię sąsiadom bliższym i dalszym. W nurt ten wpisuje się szerząca się wówczas w Europie niczym zaraza moda na „hiszpańszczyznę” – oryginalność muzyki z Półwyspu Iberyjskiego była tak zniewalająca, że niewielu twórców było w stanie oprzeć się chęci napisania czegoś w „stylu hiszpańskim” (wśród nich wielu zresztą Hiszpanii na oczy nie widziało). Sami Hiszpanie dzieła owe określali pogardliwie mianem *españoladas* – cóż bowiem o prawdziwym, ognistym flamenco mogli wiedzieć mieszczyki z Francji, Anglii, Niemiec czy Rosji? Lista tego typu utworów jest bardzo długa, wśród nich spotykamy dzieła twórców naprawdę wybitnych – Bizeta, Glinki, Rimskiego-Korsakowa, Chabriera, Schumanna, Wolfa, Elgara, Ravela czy Debussy’ego.

Do najbardziej udanych należy z pewnością niezwykle popularna *Symfonia hiszpańska* francuskiego kompozytora Édouarda Lalo (1823–1892), której paryska premiera w 1875 r. zaledwie o miesiąc wyprzedziła pierwsze spektakle *Carmen* [Bizeta](#). Słowo „[symfonia](#)” użyte w tytule jest nieco mylące, kompozycję bowiem przeznaczono na solowe [skrzypce](#) z orkiestrą, wielu więc uważa utwór po prostu za koncert skrzypcowy. Co, z drugiej strony, też do końca nie jest prawdą, ze względu na ogromny jednak udział orkiestry w kształtowaniu formy i niespotykaną w koncertach 5-częściową budowę. Najwłaściwiej jest więc uznać dzieło Lalo za twór pośredni między symfonią i koncertem skrzypcowym. Prawykonania dokonał adresat dedykacji, genialny hiszpański skrzypek Pablo de Sarasate, co niewątpliwie uwiarygodniło „hiszpańskość” kompozycji, napisanej jednak – pomijając iberyjski koloryt i typową dla południowoeuropejskiego folkloru żywiołowość – w solidnym, późnoromantycznym stylu... niemieckim, w którym francuski twórca (mający ponoć hiszpańskie korzenie) skomponował również *Koncert rosyjski* i *Rapsodię norweską*.

Anna Pęcherzewska-Hadrych

Panorama hiszpańskich *Las Medulas*, fot. Rafael Ibáñez Fernández, Wikimedia Commons, CC BY-SA